Sofia Lindbäck, Lauri Mustonen
Verkkojen hallinta- ja avaruusyksikkö, Verkko- ja palveluosasto
Liikenne- ja viestintäministeriö

Eduskunnan liikenne ja viestintävaliokunta

LVM:n asiantuntijalausunto valtioneuvoston kirjelmästä U 53/2026

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriön lausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta asetukseksi satelliittivälitteisiä matkaviestintäpalveluita tarjoavien järjestelmien lupamenettelyistä yhdenmukaistetulla kahden gigahertsin (myöh. 2 GHz:n) taajuusalueella

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa:

Kirjelmällä on käsitelty asetusehdotusta mobiilisatelliittiviestintäpalveluiden valtuuttamisesta ns. 2 GHz MSS (Mobile Satellite Service) -taajuusalueella. Nykyiset EU:n myöntämät toimiluvat 2 GHz -taajuusalueelle päättyvät toukokuussa 2027 ja uusien toimilupien myöntäminen edellyttää asetuksen hyväksyntää siirtymäkauden mahdollistamiseksi, uusien toimilupaehtojen ja myöntämisprosessin määrittelemiseksi. Verkkotoimiluvat ovat tällä hetkellä amerikkalaisten Echostarin ja Viasatin hallussa. 2 Ghz MSS -taajuuksille on myönnetty vuonna 2008 ensimmäiset EU-laajuiset toimiluvat ja nyt annetulla uudella ehdotuksella on liittymäkohtia vielä neuvotteluvaiheessa olevan DNA-asetusehdotuksen mukaisesti, vaikka se on oma lainsäädäntöehdotuksensa. Ehdotuksen tarkoituksena on vahvistaa eurooppalaisten toimijoiden roolia satelliittiviestintämarkkinoilla.

Ehdotuksessa taajuusalue jaettaisiin Euroopassa lähtökohtaisesti kolmeen eri osaan käyttötarkoituksen mukaan. Kolmannes varattaisiin valtiolliselle satelliittiviestintätoiminnalle ja se liittyisi EU:n IRIS²-hankkeeseen, kolmannes varattaisiin EU-taustaiselle uudelle markkinoille tulijalle ja kolmannes vapaasti kaupallisille toimijoille. Yksittäinen toimija voi hakea myös useampia alueita, jos se täyttää kullekin kolmannekselle asetetut hakuvaatimukset. Kaupallisista taajuuksista voi hakija saada korkeintaan kymmenen megahertsin (myöhemmin MHz:n) taajuuskaistaparin. Lisäksi turvallisuusviestinnälle myönnettyjen taajuuksien hakija voi saada myös kaupallisista taajuuksista korkeintaan 10 MHz:in taajuuskaistaparin.

Vaikka 2 GHz MSS -asetusehdotus on itsenäinen ehdotus, on siinä nähtävissä yhteys alkuvuodesta annettuun Digital Networks Act (myöhemmin DNA) -asetusehdotukseen. DNA-asetuksessa ehdotetaan laajemmin satelliittitoimilupien myöntämistä EU:n asettamien ehtojen mukaisesti EU:n laajuisina lupina suoraan komissiolta.

2 GHz:n asetuksen osalta, kuten DNA-asetuksen osalta satelliittiviestintäpalveluita koskien (U 23/2026), kansallisesti tärkein tavoite on varmistaa riittävän tiukat ehdot toimijoille palvelun

saatavuudesta väestömäärällä ja maantieteellisellä alueella mitattuna. Suomelle erityisesti pohjoisten alueiden palvelusaatavuus on tärkeä varmistaa, koska harvaan asutun alueen kaupallinen kiinnostavuus on matalan väestömäärän takia todennäköisesti varsin pieni.

Valtioneuvosto näkee myönteisenä, että EU-tasolla myönnettäisiin satelliittitietoliikenteen toimilupia siltä osin kuin kyse on laajamittaisemmasta loppukäyttäjäyhteyksiin tähtäävästä palvelutoiminnasta. Kuitenkin maanpäälliset ja ilma-aluksiin sijoitetut täydentävät tukiasemat sekä runkoverkon osana toimivat maa-asemat tulisi jatkossakin säilyttää kansallisen radiolupamenettelyn piirissä. Näihin liittyy häiriöriski maanpäällisille radiojärjestelmille, minkä takia niitä ei olisi tarkoituksenmukaista hyväksyä samalla tavoin suoraan EU-valtuutuksen nojalla käytettäväksi kuin satelliittitietoliikenneyhteyden käyttämiseen tarvittavia päätelaitteita. Ehdotuksessa ehdotettu kahdenkymmenen vuoden kesto toimiluvalle nähdään kohtuullisena. Lisäselvyyttä tarvitaan kuitenkin ehdotuksessa esitettyyn tietojen säilyttämistä ja telekuuntelua koskevaan sääntelyyn.

Sofia Lindbäck
erityisasiantuntija
Verkkojen sääntely ja -avaruusyksikkö
Verkko- ja palveluosasto
Liikenne- ja viestintäministeriö

Lauri Mustonen
erityisasiantuntija
Verkkojen sääntely ja -avaruusyksikkö
Verkko- ja palveluosasto
Liikenne- ja viestintäministeriö